

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.010.01.2016

D/16/509

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/16/509 – Rozwój kadr naukowych ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Wojciech Zdasień, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/172/2016 z 8 grudnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1 - 2) 2. Katarzyna Bielańska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/34/2017 z 25 stycznia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 2a – 2b)
Jednostka kontrolowana	Akademia Górniczo – Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, al. A. Mickiewicza 30, 30-059 Kraków, (Uczelnia, AGH).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. inż. Tadeusz Słomka, Rektor AGH (Rektor).

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna²

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania Uczelni sprzyjały rozwojowi kadry naukowej, o czym świadczy m.in. zwiększający się w kolejnych latach odsetek adiunktów i asystentów na AGH, rosnąca liczba cytowań publikacji jej pracowników oraz obniżający się do 2015 r. wiek adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego. Sposób prowadzenia przewodów doktorskich, w tym dobór członków składów komisji doktorskich, był prawidłowy. Wykorzystanie przez Uczelnię środków przeznaczonych na przeprowadzanie przewodów doktorskich i postępowań habilitacyjnych nie budzi zastrzeżeń. Na dwóch spośród 16 wydziałów Uczelni, na których funkcjonowały stałe komisje doktorskie, ich członkowie nie pobierali za te czynności wynagrodzenia. W umowach na przeprowadzenie przewodów doktorskich i habilitacyjnych zawieranych z osobami fizycznymi Uczelnia nie obciążała tych osób innymi kosztami uzyskania stopni naukowych, niż wymienione w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie wysokości i warunków wypłacania wynagrodzenia promotorowi oraz za recenzje i opinie w przewodzie doktorskim, postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora³. Inne koszty, niewynikające wprost z tego rozporządzenia, takie jak koszty pośrednie - wydziałowe, koszty podróży służbowych oraz koszty przeprowadzania egzaminów, były naliczane według przyjętych przez poszczególne wydziały zasad, wyłącznie w umowach zawieranych z osobami prawnymi, finansującymi koszty uzyskania stopnia doktora swoim pracownikom, co nie stało w sprzeczności z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Przyjęte przez poszczególne wydziały Uczelni rozwiązania uwzględniały mechanizmy wspierania kadry naukowej Uczelni.

¹ Kontrola obejmowała lata 2014 – 2016. Dane statystyczne w niektórych obszarach kontroli pobrano również za okres wcześniejszy.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

³ Dz. U. z 2014 r. poz. 48, dalej: rozporządzenie w sprawie wysokości i warunków wypłacania wynagrodzenia promotorowi.

Zastrzeżenia budzą jednak stwierdzone przypadki niezawierania w umowach na sporządzenie recenzji w przewodach doktorskich lub habilitacyjnych wymaganych przepisami prawa postanowień dotyczących kar umownych za niedotrzymanie terminu ich sporządzenia. Zaznaczyć jednakże należy, że nieprawidłowość ta została usunięta przez Rektora jeszcze w trakcie trwania kontroli NIK, poprzez zatwierdzenie do stosowania wzorów umów spełniających wymogi ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki⁴, a w kontrolowanej próbie umów, w których nie zawarto zapisów dotyczących kar umownych, nie stwierdzono przypadków opóźnień w ich realizacji, które mogły stanowić podstawę do naliczenia takich kar.

W kontrolowanym okresie miał miejsce jeden przypadek uchylecia przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów (CKSST) uchwały rady jednego z wydziałów AGH w sprawie odmowy nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego, pomimo pozytywnej opinii komisji habilitacyjnej. W uzasadnieniu swojej decyzji w tej sprawie CKSST wskazała m.in. na rażące naruszenie przez radę tego wydziału przepisów ustawy o stopniach naukowych i nakazała ponowne przeprowadzenie głosowania. W wyniku kolejnego, już prawidłowo przeprowadzonego głosowania, podtrzymano poprzednią decyzję rady wydziału w sprawie odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przewody doktorskie i postępowania habilitacyjne

1.1. W 2014 r. Uczelnia nadała stopień doktora łącznie 145 osobom, w tym: 56 jej pracownikom i 89 osobom niezatrudnionym na niej. Liczba stopni doktora nadanych doktorantom albo osobom, które ukończyły studia doktoranckie na Uczelni wyniosła 103. W 2015 r. wartości te wynosiły odpowiednio: 149, 48, 101 i 106, a w 2016 r. (do 31 października): 96, 33, 63 i 64.

W 2014 r. na Uczelni nadano łącznie 71 stopni doktora habilitowanego, w tym: 47 jej pracownikom i 24 osobom niezatrudnionym na niej. W 2015 r. wartości te wynosiły odpowiednio: 37, 21 i 16, a w 2016 r. (do 31 października): 48, 41 i 7.

(dowód: akta kontroli str. 10 - 12)

1.2. W skład komisji⁵ powołanych do przeprowadzenia egzaminów doktorskich wchodziły osoby posiadające uprawnienia określone w rozporządzeniach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 r.⁶ oraz z dnia 3 października 2014 r.⁷ w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora i w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2015 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora⁸.

(dowód: akta kontroli str. 171 - 173)

1.3. Kontrola próby dziewięciu egzaminów doktorskich (jak w pkt. 1.2) z dyscypliny dodatkowej oraz z języka nowożytnego wykazała, że w skład komisji egzaminacyjnych wchodziły osoby posiadające uprawnienia wymagane w wyszczególnionych w pkt. 1.2. aktach prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 171 - 173)

⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 882 ze zm., dalej: ustawa o stopniach naukowych.

⁵ Kontrola dziewięciu egzaminów doktorskich z dyscypliny podstawowej (dwóch z 2014 r., czterech z 2015 r. i trzech z 2016 r.), przeprowadzanych na wydziałach: Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej (3) oraz Fizyki i Informatyki Stosowanej (6).

⁶ Dz. U. Nr 204, poz. 1200. Rozporządzenie uchylono z dniem 29 października 2014 r.

⁷ Dz. U. poz. 1383. Rozporządzenie uchylono z dniem 25 listopada 2015 r.

⁸ Dz. U. poz. 1842.

1.4. Przypadki odmowy nadania na Uczelni stopnia doktora, pomimo pozytywnej uchwały komisji egzaminacyjnej, w kontrolowanym okresie nie wystąpiły.

(dowód: akta kontroli str. 251, 257, 264, 315, 325, 354, 367, 377, 382, 389, 395, 405, 433, 453, 459, 499)

1.5. Uchwałą Rady Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii nr 69/2015 z 26 listopada 2015 r. odmówiono nadania stopnia doktora habilitowanego nauk technicznych pracownikowi Uczelni. Uchwała ta została przyjęta 18 głosami przeciw nadaniu tego stopnia, dwunastoma za jego nadaniem oraz ośmioma wstrzymującymi się i nie została opatrzona uzasadnieniem.

(dowód: akta kontroli str. 206 -207)

Od powyższej uchwały wniesione zostało 8 grudnia 2015 r. odwołanie do CKSST. Skarżąca uchwałą habilitantka wskazała w nim m.in. na (cyt.): „drastyczne naruszenie ustawowo określonych terminów procedowania postępowania habilitacyjnego oraz liczne błędy Rady Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH”.

(dowód: akta kontroli str. 585 - 591)

W opinii Rady Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH przesłanej w tej sprawie 17 grudnia 2015 r. do CKSST zawarto m.in. zapis, że głosowanie (rady tego wydziału – przyp. kontrolera) jest tajne i nie ma żadnej możliwości stwierdzenia, czym kierowali się członkowie tej rady w trakcie głosowania.

(dowód: akta kontroli str. 592 - 594)

Pismem z 24 października 2016 r. CKSST uchyliła uchwałę Rady Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH nr 69/2015 z 26 listopada 2015 r. i przekazała sprawę do ponownego rozpatrzenia. W uzasadnieniu do tej decyzji CKSST podała i uzasadniła m.in. rażące naruszenie przez ww. radę art.18a ust. ustawy o stopniach naukowych.

(dowód: akta kontroli str. 595 - 598)

Uchwałą nr 71/2016 z 1 grudnia 2016 r. Rada Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii ponownie odmówiła nadania stopnia doktora habilitowanego temu samemu habilitantowi.

(dowód: akta kontroli str. 615 - 616)

Od powyższej uchwały habilitant również wniósł, 3 stycznia 2017 r. odwołanie do CKSST, wskazując te same powody, co w odwołaniu od uchwały nr 69/2015 z 26 listopada 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 617 - 625)

Były dziekan Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH, który poddał pod głosowanie uchwałę nr 69/2015, w sprawie przyczyn braku jej uzasadnienia wyjaśnił m.in., że jedynym uzasadnieniem było, że członkowie rady wydziału podjęli autonomiczną decyzję większością głosów, bazując na dokumentacji przebiegu procesu habilitacyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem treści recenzji oraz protokołu z posiedzenia komisji habilitacyjnej. W sprawie zastosowania nieprawidłowego trybu głosowania nad tą uchwałą wyjaśnił on, że uchwała taka była głosowana przez radę wydziału po raz pierwszy, a on sam nie będąc prawnikiem uznał, że negatywne głosowanie w sprawie nadania stopnia jest tożsame z pozytywnym głosowaniem w sprawie odmowy nadania stopnia.

(dowód: akta kontroli str. 639)

Uchwałami nr 4a i 5a z 19 września 2016 r., Rada Wydziału Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej Uczelni odmówiła nadania stopni doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie metalurgia dwóm doktorom inżynierom, pomimo wcześniejszych uchwał komisji habilitacyjnej, zawierających opinię o nadaniu stopnia doktora habilitowanego. W uzasadnieniach do tych uchwał podano m.in., że w autoreferatach tych habilitantów, znalazły się identyczne fragmenty liczące w sumie kilka stron maszynopisu. Rada ww. wydziału zwróciła uwagę, że identyczny tekst znajdujący się w dwóch odrębnych wnioskach dotyczących innych, określonych jako

indywidualne, osiągnięć naukowych świadczy o co najmniej poważnym naruszeniu rzetelności sporządzania dokumentacji wniosku i dobrych obyczajów akademickich.

(dowód: akta kontroli str. 201 - 205)

Jedna z tych osób, której dotyczyła uchwała 5a rady ww. wydziału złożyła 28 października 2016 r. do CKSST odwołanie od niej, które do dnia zakończenia kontroli nie zostało rozpatrzone. Druga osoba, której dotyczyła uchwała nr 4a, do dnia zakończenia kontroli nie odwołała się od niej do CKSST.

(dowód: akta kontroli str. 599 – 606 i 614)

Na pozostałych wydziałach Uczelni, w poddanym kontroli okresie nie wystąpiły przypadki odmowy nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego przez radę wydziału.

(dowód: akta kontroli str. 251, 257, 264, 315, 325, 354, 367, 377, 382, 389, 395, 405, 433, 453, 459, 499)

1.6. Analiza 12 umów o dzieło zawartych w latach 2013 – 2016 przez trzy wydziały AGH (dziewięć umów zawartych przez Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej, dwie przez Wydział Humanistyczny i jedna przez Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej) na sporządzenie recenzji w przewodach doktorskich (sześć umów) i habilitacyjnych (sześć umów) wykazała m.in., że we wszystkich określono termin ich wykonania, wysokość wynagrodzenia, a w dziewięciu również karę umowną za niedotrzymanie terminu wykonania. Wszyscy wykonawcy dotrzyмали terminów wykonania dzieła określonych w analizowanych umowach.

(dowód: akta kontroli str. 15 - 106 i 107 - 108)

Ustalone
nieprawidłowości

W trzech spośród 12 zbadanych umów o dzieło na sporządzenie recenzji w przewodach doktorskich: nr 2606/16 i 2607/16 z 10 maja 2016 r. zawartych przez Dziekana Wydziału Humanistycznego AGH oraz nr 22/11/2014 z 10 marca 2014 r. zawartej przez Prodziekana ds. Nauki i Współpracy Wydziału Inżynierii i Informatyki Przemysłowej AGH, nie określono wysokości kar umownych za niedotrzymanie warunków wykonania dzieła. Umowy te zostały sporządzone wg wzorca umowy o dzieło określonego w zał. nr 1 do Zarządzenia Rektora AGH Nr 16/2013 z dnia 26 marca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 16 – 18, 79 – 80, 91 - 92 i 107 - 108)

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych, jednostka organizacyjna przeprowadzająca przewód doktorski, postępowanie habilitacyjne lub o nadanie tytułu, zawiera z recenzentem umowę, która określa w szczególności termin sporządzenia recenzji, nie krótszy niż wskazany w art. 18a ust. 7 tej ustawy, wysokość wynagrodzenia oraz kary umowne za niedotrzymanie jej warunków.

W sprawie przyczyn niezawarcia w umowie nr 22/11/2014 z 10 marca 2014 r. zapisów o wysokości kar umownych za niedotrzymanie warunków sporządzenia recenzji w przewodzie doktorskim, Prodziekan ds. Nauki i Współpracy Wydziału Inżynierii i Informatyki Przemysłowej AGH wyjaśniła m.in., że przy sporządzaniu tej umowy korzystała ze wzoru umowy o dzieło stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Rektora nr 16/2013 z 26 marca 2013 r. w sprawie zmiany niektórych wzorów umów typowych w Akademii Górniczo – Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie.

(dowód: akta kontroli str. 119 - 123)

Wyjaśnienia o analogicznej treści, dotyczące umów 2606/16 i 2607/16 z 10 maja 2016 r. złożyła Dziekan Wydziału Humanistycznego AGH.

(dowód: akta kontroli str. 113 - 118)

W trakcie trwania niniejszej kontroli, Rektor pismem okólnym nr 1/2017 z 12 stycznia 2017 r. w sprawie obowiązku określania kar umownych w umowach z recenzentami (w przewodach doktorskich i habilitacyjnych), wprowadził nowy wzór umowy na sporządzenie recenzji pracy doktorskiej oraz pracy habilitacyjnej, uzupełniony o brakujące elementy, o których mowa w art. 30 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych.

(dowód: akta kontroli str. 113 - 118)

Skontrolowane procesy nadawania na AGH stopni naukowych, w szczególności składy komisji egzaminacyjnych na egzaminach doktorskich z dyscypliny podstawowej, dodatkowej oraz języka nowożytnego, były zgodne z zasadami określonymi w obowiązujących przepisach prawa.

2. Wykorzystanie środków na przeprowadzanie przewodów habilitacyjnych i doktorskich

2.1. W kontrolowanym okresie plan dotacji podstawowej o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym⁹ dla Uczelni wynosił: w 2014 r. – 345 994,5 tys. zł, w 2015 r. – 389 667,8 tys. zł i w 2016 r. – 397 733,1 tys. zł. Środki w takiej samej wysokości wpłynęły na konto AGH i zostały w całości wydatkowane.
(dowód: akta kontroli str. 209 – 247 i 584)

W latach 2014 – 2016 (do 31 października) Uczelnia wydatkowała na wynagrodzenia recenzentów i promotorów prac doktorskich i habilitacyjnych swoich pracowników łącznie 775,1 tys. zł, z czego: w 2014 r. na wynagrodzenia recenzentów i promotorów prac doktorskich 66,1 tys. zł, w 2015 r. – 46,6 tys. zł i 2016 r. – 68,3 tys. zł. Na wynagrodzenia recenzentów prac habilitacyjnych Uczelnia wydatkowała w tym okresie odpowiednio: 86,7 tys. zł, 207,9 tys. zł i 308,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 251 – 252, 257, 264 – 265, 316, 325, 354, 367, 378, 383, 390, 395, 396, 406, 434, 454, 459, 500)

2.2. Źródłem finansowania wynagrodzenia recenzentów i promotorów prac doktorskich i habilitacyjnych pracowników AGH była dotacja dydaktyczna.

(dowód: akta kontroli str. 252, 258, 265, 316, 326, 355, 367, 378, 383, 390, 396 – 397, 406, 434, 454, 459, 500)

2.3. Na Wydziałach: Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej oraz Fizyki i Informatyki Stosowanej funkcjonowały stałe komisje doktorskie, przy czym ich członkowie nie pobierali z tego tytułu stałych wynagrodzeń. Na pozostałych czternastu wydziałach Uczelni nie funkcjonowały stałe komisje doktorskie.

(dowód: akta kontroli str. 252, 258, 266, 317, 326, 355, 368, 378, 383, 391, 397, 407, 435, 455, 460, 500 - 501)

2.4. W poddanym kontroli okresie 20 pracowników AGH (dziewięciu w 2014 r., pięciu w 2015 r. i sześciu w 2016 r.) uzyskało stopnie naukowe doktora lub doktora habilitowanego w innych niż Uczelnia ośrodkach naukowych.

(dowód: akta kontroli str. 252 – 253, 258, 266, 318, 326, 356, 369, 390 – 391, 398, 408, 436, 455, 460, 502)

2.5. Wysokość środków wydatkowanych przez AGH w kontrolowanym okresie na wynagrodzenia recenzentów i promotorów uczestniczących w przewodach doktorskich i postępowaniach habilitacyjnych pracowników, którzy uzyskali stopnie naukowe poza Uczelnią, wyniosła 185,8 tys. zł, w tym: w 2014 r. – 64,9 tys. zł, w 2015 r. – 66,4 tys. zł i w 2016 r. – 54,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 253, 258, 266, 318, 326, 356, 369, 379, 384, 391 – 392, 398, 408, 436, 456, 461, 502)

2.6. W związku z uzyskiwaniem przez pracowników AGH stopni naukowych doktorów oraz doktorów habilitowanych w innych jednostkach naukowych, poszczególne wydziały Uczelni zawarły z tymi jednostkami łącznie 18 umów (osiem w 2014 r., sześć w 2015 r. i cztery w 2016 r.) określających warunki pokrywania kosztów tych postępowań. Badanie sześciu spośród tych umów w zakresie postanowień co do kosztów ponoszonych przez AGH wykazały w szczególności, że:

- w umowach nr: RIE-BD/5/2013/2014 z 31 lipca 2014 r., 257/RG/RR8/2014 z 16 kwietnia 2014 r. oraz 71/RAu/RR8/2015 z 16 lutego 2015 r. ustalone zostały koszty wypłaty wynagrodzenia za recenzje i opinie zgodnie z postanowieniami

⁹ Dz.U. z 2016 r. poz. 842, ze zm., dalej: PWS.

rozporządzenia w sprawie wysokości i warunków wypłacania wynagrodzenia promotorowi,

- w umowie z 24 czerwca 2015 r. na przeprowadzenie przewodu doktorskiego pracownika AGH, ustalone zostały następujące koszty tego postępowania: wynagrodzenie promotora i recenzentów, koszty dyplomu i jego odpisu oraz koszty administracyjne w wysokości 2 293 zł, stanowiące 25% łącznej kwoty wynagrodzenia promotora, recenzentów i opłaty za dyplom;
- w umowie nr 15/2015/UAM zawartej 2 marca 2015 r. na przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego pracownika Uczelni ustalone zostały następujące koszty tego postępowania: wynagrodzenie recenzentów oraz członków komisji habilitacyjnej (15 395,03 zł), oraz koszty pośrednie stanowiące 40% ww. kosztów bezpośrednich, w wysokości 6 158 zł;
- w umowie z 29 września 2016 r. na przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego pracownika Uczelni, ustalone zostały następujące koszty tego postępowania: wynagrodzenie recenzentów oraz członków komisji habilitacyjnej, koszty podróży zamiejscowych dla recenzentów oraz koszty „ogólnoinstytutowe” w wysokości 2 142,5 zł.
(dowód: akta kontroli str. 253, 258, 266, 318, 326, 356, 369, 378, 380, 384 – 385, 392 – 393, 398, 409, 437, 456, 461 – 462, 540 - 557)

2.7. W okresie objętym kontrolą stopnie naukowe doktora uzyskało na AGH 155 osób w niej niezatrudnionych, a stopnie doktora habilitowanego 46 takich osób. W poszczególnych latach badanego okresu wielkości te kształtowały się następująco: w 2014 r. – 51 i 32, w 2015 r. – 72 i 17 i w 2016 r. – 32 i 6.

(dowód: akta kontroli str. 253, 258 – 259, 266, 318, 326, 356, 369 – 370, 379 – 380, 385, 392, 398 – 399, 409, 437, 456, 461, 503)

2.8. W poddanych badaniu sześciu umowach zawartych przez Wydział Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Inżynierii Biomedycznej AGH (po dwie z każdego z lat objętych kontrolą) za przeprowadzenie przewodów doktorskich (5) i postępowania habilitacyjnego (1), Uczelnia nie obciążała osób fizycznych ubiegających się o nadanie stopnia doktora lub doktora habilitowanego innymi kosztami związanymi z przeprowadzaniem procedur uzyskania tych stopni, niż wymienione w rozporządzeniu w sprawie wysokości i warunków wypłacania wynagrodzenia promotorowi. Koszty niewynikające wprost z tego rozporządzenia (koszty pośrednie - wydziałowe, koszty podróży służbowych oraz koszty przeprowadzania egzaminów) były naliczane w umowach zawieranych z osobami prawnymi finansującymi koszty uzyskania stopni doktora swoim pracownikom.

(dowód: akta kontroli str. 181 - 199)

2.9. Komunikatem Nr 13/2013 Kwestor AGH poinformował władze wydziałów, że w związku z wątpliwościami interpretacyjnymi powstałymi na tle komunikatu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 lipca 2013 r. w sprawie pobierania opłat od osób ubiegających się o uzyskanie stopnia doktora i doktora habilitowanego oraz tytułów profesora, zakaz obciążania innymi kosztami niż wynagrodzenia za promotorstwo i recenzje, odnosi się do osób ubiegających się o uzyskanie stopnia lub tytułu. Natomiast zakaz ten nie dotyczy jednostki zatrudniającej osobę ubiegającą się o nadanie stopnia lub tytułu. W związku z tym Uczelnia może, zawierając umowę cywilnoprawną z pracodawcą osoby ubiegającej się o nadanie tytułu, obciążyć go nie tylko obowiązkiem refundacji wypłaconego wynagrodzenia (promotora i recenzenta), ale i innymi kosztami faktycznie poniesionymi takimi jak koszty delegacji oraz koszty pośrednie, związanymi z przeprowadzonym postępowaniem w procedurach awansu naukowego.

(dowód: akta kontroli str. 464)

Regulacje zasad odpłatności za przewody doktorskie i habilitacyjne przyjęły cztery z 16 wydziałów Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 254 – 255, 261 – 262, 267, 322, 328 – 337, 341 – 351, 357 – 365, 370, 380, 385, 393, 399, 409, 437, 457, 461, 503)

W sprawie nie wprowadzenia jednolitych zasad obliczania dodatkowych kosztów Rektor wyjaśnił, że obowiązek wprowadzenia jednolitych zasad obliczania dodatkowych kosztów przewodów doktorskich i postępowań habilitacyjnych dla wszystkich wydziałów Uczelni nie wynikał z przepisów rozporządzenia w sprawie wysokości i warunków wypłacania wynagrodzenia promotorowi. Wydziałom Uczelni pozostawiono, w ramach samodzielności finansowej wynikającej z decentralizacji jej finansów, swobodę zawierania umów cywilnoprawnych i kształtowania stosunku umownego w zakresie dodatkowych kosztów przewodu doktorskiego i postępowania habilitacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 579 - 580)

Ocena cząstkowa

NIK pozytywnie ocenia sposób wykorzystania środków przeznaczonych na przeprowadzanie przewodów habilitacyjnych i doktorskich.

3. Działania jednostek organizacyjnych Uczelni podejmowane na rzecz rozwoju kadry naukowej

Opis stanu faktycznego

3.1. W poszczególnych latach objętych kontrolą liczba studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych systematycznie się zmniejszała, wynosząc odpowiednio: 26 314, 25 193 i 24 023 oraz 5 931, 5 069 i 4 614. Liczba doktorantów (łącznie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) oraz nauczycieli akademickich w tym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie i wynosiła odpowiednio: 1 002, 990 i 1 011 oraz 2 267, 2 246 i 2 246. Struktura pracowników w kolejnych latach kontrolowanego okresu kształtowała się następująco: profesorowie zwyczajni - 7,98%, 7,57% i 7,35%, profesorowie nadzwyczajni: 11,78%, 11,53% i 12,15%, adiunkci ze stopniem doktora habilitowanego: 7,85%, 8,19% i 9,13%, adiunkci ze stopniem doktora: 43,32%, 42,83% i 41,27%, starsi wykładowcy ze stopniem doktora: 4,72%, 5,12% i 5,57%, asystenci ze stopniem doktora: 7,06%, 7,88% i 7,84%, asystenci z tytułem zawodowym magistra: 10,15%, 9,88% i 10,11% oraz wykładowcy z tytułem zawodowym magistra: 2,38%, 2,76% i 2,40%.

(dowód: akta kontroli str. 174)

3.2. W latach 2012 – 2015 średni wiek adiunktów, którzy uzyskali stopień doktora habilitowanego miał tendencję zniżkową i wynosił: w 2012 r. – 45 lat i 7 miesięcy, w 2013 r. – 46 lat, w 2014 r. – 44 lata, w 2015 r. – 42 lata i 6 miesięcy, a w 2016 r. – 45 lat. W 2014 r. tytuł doktora habilitowanego uzyskał jeden straszny wykładowca (51 lat), a w 2015 r. tytuł ten uzyskał jeden asystent (36 lat).

(dowód: akta kontroli str. 175)

3.3. Według stanu na 30 listopada 2016 r., na Uczelni zatrudnionych było 295 nauczycieli akademickich ze stopniem doktora, będących na stanowisku adiunkta do 7 lat po uzyskaniu stopnia doktora wynosiła oraz 632 powyżej 7 lat po uzyskaniu stopnia doktora. Dla stanowiska starszego wykładowcy liczby te wynosiły odpowiednio 9 i 116.

(dowód: akta kontroli str. 176)

3.4. Liczba nauczycieli akademickich Uczelni na stanowisku asystenta, nieposiadających stopnia doktora, do 7 lat od momentu zatrudnienia, wynosiła wg stanu na 30 listopada 2016 r. 205, a powyżej 7 lat od momentu zatrudnienia – 22. Dla stanowiska wykładowcy liczby te wynosiły odpowiednio 2 i 52.

(dowód: akta kontroli str. 177)

3.5. Liczba nauczycieli akademickich Uczelni, obciążonych dydaktycznie pracą w godzinach ponadwymiarowych w roku akademickim 2013/2014 wynosiła 1 880. W roku akademickim 2014/2015 liczba ta wynosiła 1803, co stanowiło ok. 80% nauczycieli akademickich ogółem (w stosunku do ich liczby za 2014 r.), w roku akademickim 2015/2016 – 1820 (ok. 81% nauczycieli akademickich ogółem w 2015 r.), a w roku akademickim 2016/2017 – 1819 (wielkość planowana, tj. również ok. 81% nauczycieli akademickich ogółem w 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 174 i 249 - 250)

3.6. Analiza aktywności naukowej pracowników Uczelni, w zakresie publikacji naukowych, w latach 2012 – 2015 wykazała m.in., że:

- liczba publikacji ogółem miała tendencję wzrostową z poziomu 6 822 w 2012 r. do 8 223 w 2015 r.;
- pracownicy AGH byli jedynymi autorami następującej liczby monografii lub podręczników: w 2012 r. – 179, w 2013 r. – 215, w 2014 r. – 202 i w 2015 r. – 180;
- liczba cytowań publikacji pracowników jednostki (*Science Citation Index*) wzrosła z 53 967 w 2012 r. do 82 387 w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 562 - 578)

3.7. Liczba złożonych w latach 2012 - 2015 wniosków na badania finansowane przez Narodowe Centrum Nauki (NCN) wynosiła odpowiednio: 301, 314, 370 i 294. Liczba wniosków na badania złożonych w tym okresie do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) była zróżnicowana i wynosiła: w 2012 r. – 145, w 2013 r. – 325, w 2014 r. – 272 i w 2015 r. – 73. Liczba wniosków na badania własne składanych w ww. okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie i wynosiła: w 2012 r. – 397, w 2014 r. – 374, w 2014 r. – 384 i w 2015 r. – 403.

Liczba przyjętych do realizacji w ww. okresie wniosków na badania finansowane przez NCN wzrosła, a następnie spadła i wynosiła: w 2012 r. – 52, w 2013 r. – 64, w 2014 r. – 62 i w 2015 r. – 46. Liczba przyjętych do realizacji wniosków na badanie finansowane przez NCBiR była zróżnicowana i wynosiła: w latach 2012 i 2015 – 48, w 2013 r. – 64 i w 2014 r. – 27. Liczba przyjętych do realizacji wniosków na badania własne utrzymywała się na względnie zbliżonym poziomie i wynosiła: w 2012 r. – 230, w 2013 r. – 195, w 2014 r. – 250 i w 2015 r. – 233.

Liczba zakończonych projektów badawczych finansowanych ze środków NCN w latach 2012 – 2014 utrzymywała się na zbliżonym poziomie i wynosiła: w latach 2012 i 2014 – 101, w 2013 r. – 118, a w roku 2015 spadła do 58. Liczba zakończonych projektów badawczych finansowanych ze środków NCBiR była zróżnicowana i wynosiła: w 2012 r. – 34, w 2013 r. – 45, w 2014 r. – 28 i w 2015 r. – 56. Liczba zakończonych badań własnych utrzymywała się na zbliżonym poziomie i wynosiła: w 2012 r. – 247, w 2013 r. – 260, w 2014 r. – 226 i w 2015 r. – 251.

(dowód: akta kontroli str. 178)

3.8. W roku akademickim 2014/2015 na AGH było zatrudnionych na stanowisku starszego wykładowcy pięciu pracowników posiadających stopień doktora w dyscyplinie, w której Uczelnia posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego, z powodu upływu wskazanego w art. 120 PSW terminu do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. W roku akademickim 2015/2016 było zatrudnionych 4 takich pracowników. Pięciu z tych pracowników (dwóch w roku akademickim 2014/2015 i trzech w roku 2015/2016) było zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony. Pozostałe cztery (trzy w roku akademickim 2014/2015 i jedna w roku 2015/2016) były zatrudnione na umowach na czas określony.

(dowód: akta kontroli str. 248)

3.9. Rektor wyjaśnił, że pracownicy o których mowa w pkt 3.8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, zostali zatrudnieni na stanowisku starszego wykładowcy w wyniku otwartego konkursu. W wyjaśnieniach Rektor przywołał art. 114 ust. 7 PSW, zgodnie z którym na stanowisku starszego wykładowcy mogą być zatrudnione osoby posiadające tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, a także § 5 ust. 8 załącznika nr 2 do Statutu AGH, zgodnie z którym starszy wykładowca musi posiadać m.in. stopień doktora. Według wyjaśnień Rektora, przy tworzeniu stanowiska nauczycielskiego standardowym postępowaniem jest analiza możliwości zapewnienia odpowiedniej liczby godzin zajęć dydaktycznych, bez uszczerbku dla zapewnienia pensum dydaktycznego innym nauczycielom akademickim.

(dowód: akta kontroli str. 537 - 539)

3.10. W 2014 r. liczba osób zatrudnionych na Uczelni po raz pierwszy wyniosła 54, z czego 31 uzyskało stopień doktora pracując jako asystenci na Uczelni. 24 osoby uzyskały stopień doktora na studiach doktoranckich prowadzonych przez Uczelnię, lub po ich ukończeniu, z czego 18 pracując jako asystenci na uczelni, a jedna osoba jako pracownik niebędący nauczycielem akademickim. Liczba osób, zatrudnionych na stanowisku adiunkta po raz pierwszy, które uzyskały stopień doktora poza uczelnią wyniosła 16, z czego 3 pracując jako asystent na uczelni a jedna jako pracownik niebędący nauczycielem akademickim.

W 2015 r. liczba osób zatrudnionych na Uczelni na stanowisku adiunkta po raz pierwszy wyniosła 47, z czego 36 uzyskało stopień doktora pracując jako asystenci na Uczelni. Na studiach doktoranckich prowadzonych przez Uczelnię, lub po ich ukończeniu 22 osoby uzyskały stopień doktora, z czego 10 pracując jako asystenci na uczelni, a jedna osoba jako pracownik niebędący nauczycielem akademickim. Osób, zatrudnionych na stanowisku adiunkta po raz pierwszy, które uzyskały stopień doktora poza Uczelnią, było siedem. Ponadto jedna osoba zatrudniona w Uczelni na stanowisku adiunkta po raz pierwszy, uzyskała stopień doktora w inny sposób.

W 2014 r. liczba osób zatrudnionych na Uczelni po raz pierwszy wyniosła 58 z czego 29 uzyskało stopień doktora pracując jako asystenci na Uczelni. 29 osób uzyskało stopień doktora na studiach doktoranckich prowadzonych przez Uczelnię, lub po ich ukończeniu, z czego 18 pracując jako asystenci na uczelni, a jedna osoba jako pracownik niebędący nauczycielem akademickim. Liczba osób zatrudnionych na stanowisku adiunkta po raz pierwszy, które uzyskały stopień doktora poza Uczelnią wyniosła 16 z czego dwóch pracując jako asystent na uczelni. Jedna osoba uzyskała stopień doktora w inny sposób.

(dowód: akta kontroli str. 179)

3.11. W Strategii Rozwoju AGH uchwalonej Uchwałą Senatu AGH nr 19/2013 z dnia 6 marca 2013 r., w pkt. 4 rozdziału „Działalność organizacyjna i zarządzanie”, ujęto m.in. prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w szczególności zaś zwiększanie liczby profesorów i doktorów habilitowanych poprzez motywowanie własnych pracowników oraz pozyskiwanie profesorów i doktorów habilitowanych spoza AGH, także z zagranicy. Dokument ten nie zawierał zapisów odnoszących się do tego, jaki stan posiadania kadry akademickiej byłby dla Uczelni oczekiwany w określonym czasie. Zapisów takich nie zawierał także Statut Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 124 - 170)

3.12. Poszczególne wydziały AGH nie stosowały dodatkowych kryteriów wobec osób chcących uzyskać stopień doktora lub doktora habilitowanego. W przypadku obu tych stopni naukowych kierowano się odpowiednio wymaganiami określonymi *art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki¹⁰* oraz *postanowieniami art. 11 ust. 2 ustawy i art. 16 ust. 1-2 o stopniach naukowych i tytule naukowym*.

(dowód: akta kontroli str. 253, 259, 267, 319, 327, 358, 370, 380, 386, 393, 400, 409, 437, 457, 462, 504)

3.13. W Strategii Rozwoju AGH, o której mowa powyżej w pkt. 3.11. oraz w Strategiach poszczególnych Wydziałów Uczelni, wśród środków wsparcia rozwoju naukowego pracowników, a zwłaszcza wsparcia młodych naukowców, przewidziano m.in. stosowanie następujące mechanizmów:

- finansowanie w ramach grantów dziekańskich i działalności statutowej badań naukowych prowadzonych w celu uzyskania doktoratu lub habilitacji;
- udzielanie płatnych i bezpłatnych urlopów naukowych oraz szkoleniowych pozwalających na przeprowadzenie badań i staży w innych ośrodkach badawczych;
- organizowanie seminariów poprzedzających otwarcie przewodów doktorskich;
- premiovanie pracowników i doktorantów publikujących prace w wysoko punktowanych czasopismach naukowych oraz dokonujących zgłoszeń patentowych lub wdrożeń;

¹⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 1620, ze zm.

Ocena częściowa

- organizowanie seminariów z zakresu poszczególnych dyscyplin z udziałem przedstawicieli innych ośrodków naukowych krajowych jak i zagranicznych;
- upowszechnianie wyników badań w formie wystąpień na konferencjach, publikacji: artykułów, podręczników akademickich i skryptów.
(dowód: akta kontroli str. 131-134, 256, 267, 320, 361, 370, 381, 386, 410, 437, 503)

Działania podejmowane przez AGH w ocenie NIK sprzyjały rozwojowi kadry naukowej. Poszczególne wydziały Uczelni, poprzez przyjęte rozwiązania, wprowadziły aktywnie mechanizmy wspierania swojej kadry naukowej.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych i nie oczekuje na informację o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Kraków, dnia 20 lutego 2017 r.

Kontrolerzy:

Wojciech Zdasień
Główny specjalista kontroli państwowej

Katarzyna Bielańska
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

Dyrektor
Jolanta Stawska

¹¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 ze zm., dalej: ustawa o NIK.